

5203 3die Beh. af Lovforsl. om Foranst. t. Fæstegaardes osv. Udtageelse til fri Raadighed.

5204

Forslag bliver vedtaget, tager jeg herved mit principale Forslag tilbage.

Formanden: Det af Finantsministeren under Nr. 2 stillede Forslag er saaledes taget tilbage. Jeg maa spørge, om Nogen optager det (Opbold). Da Ingen optager det, er det saaledes bortfaldet. Den høitærede Finantsminister har fremdeles Ordet.

Finantsministeren: Hvad enten man vedtager det af det ærede Mindretal stillede Forslag eller mit subsidiaire Forslag, er mig forsaavidt temmelig ligegyldigt. Jeg har troet, at det efter den Tanke, der har ligget i Udvalgets Formulering af § 1, vilde være mere imødetommende imod dette at vedtage mit Forslag; men naar det ærede Udvalg finder, at man er bedre tjent med Mindretallets Forslag under Nr. 2, saa er der ikke for mit Vedkommende nogen Anledning til at modsætte mig, at det ærede Thing vælger, hvilket af de to Forslag det synes bedst om.

Ordføreren: Jeg vilde føle mig ligesaa beroliget som det ærede Medlem for Københavns 5te Valgfreds (Bille) ved den Tanke, at vore her fremstillede Argumenter gaar over til at blive bedømte af Eftertiden, hvis jeg overhovedet turde antage, at denne vil beskæftige sig meget med disse Argumenter; men da jeg ikke nærer et saadant Haab, og jeg for mit Vedkommende ikke agter at gjenne læse Rigsdagstidenderne for at vurdere Modargumenterne, vil jeg tillade mig strax at imødegaa Et og Andet, som er sagt af det ærede Medlem. Det er under en Sags Behandling en fortræffelig Ting at anlægge almindelige Betragtninger paa hele Sagens Dvsfattelse; men det er en ueftergivelig Fordring, at de, naar de skulle gjøre deres Gavn, baade i og for sig ere rigtige og anlægges rigtigt. Ingen af Delene kan jeg imidlertid sige er Tilfældet med det ærede Medlems almindelige Betragtninger, og navnlig er det ikke Tilfældet med den tildeels nye Betragtning, han her har gjort gjældende, nemlig at det

Offer, hvorpaa her er Tale fra Statens Side, aldeles ikke er beslægtet med de Offre, Staten har gjort gennem Loven af 24de April 1860 og de Love, som ligge foran, hvorved Lovgivningsmagten har truffet Dispositioner over Fordegods, som den enten selv eiede eller havde Dispositionsret over. So, disse Tilfælde ere netop fuldstændig parallel; thi, hvad gjorde Lovgivningsmagten, idet den bestemte, at Fordegods, som Staten eiede, eller for hvilket den var Bærg, kunde afhændes paa billige Betingelser? Den gav Afkald paa endel Værdier, som den havde i sin Haand, og gav altsaa samtlige sine Statteydere den Byrde at bære, der maatte til for at udjævne den formindskede Værdi. Det Samme er Tilfældet her; naar vi her paalægge Staten et meget ringe Offer i Sammenligning med de Offre, den tidligere har bragt, er det et Offer, vi paalægge samtlige Statteydere at bære til Fordeel for de samme Interesser, for hvilke de tidligere have bragt saa store Offre. — Det ærede Medlem for Københavns 5te Valgfreds vilde ikke indrømme, at velerhvervede Rettigheder — ikke blot Eiendomsrettigheder, men ogsaa andre, der kunde bringes i Sammenligning dermed — efter Grundloven af 1849 have faaet en strengere Varetagelse end for denne Periode; jeg fastholder bestemt denne Paastand. Jeg siger ingenlunde, at Grundtæningen først blev indført i 1849; den i Grundloven udtalte Grundtæning om Eiendomsrettens Ufrantelighed og fuld Erstatning for den, naar den i det Almens Interesse maa opgives, er gammel og forekommer paa flere Steder i vor tidligere Lovgivning; men den Praxis, der tidligere fulgtes, har aldrig været saa samvittighedsfuld som efter 1849. Jeg skal tillade mig at nævne et Tilfælde, hvori det ærede Medlem vistnok ikke vil benegte, at dette viser sig klart; det er Fremgangsmaaden ved hele Udskiftningsvæsenet i Slutningen af forrige Aarhundrede. Dengang blev der enten uden Erstatning eller mod høist utilstrækkelig Erstatning paalagt de daværende Godseiere saadanne Byrder, som vi efter Grundloven af